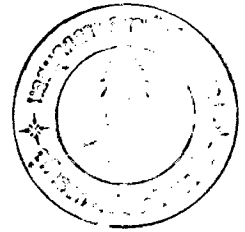

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดประสงค์ที่สำคัญของการพัฒนาประเทศต่าง ๆ คือการเสริมสร้างให้ประชาชนภายในประเทศมีการกินที่อยู่ดี (วิญญู วิจิตรวาทการ ๒๕๑๑ : ๒) ประเทศไทยจึงได้ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่กำลังดำเนินการตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (๒๕๒๕-๒๕๒๘) ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้นโดยเน้นให้ประชาชนทุกคนมีงานทำ มีการกระจายรายได้เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากจน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจจึงกล่าวว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ลักษณะประชาชนที่มีคุณภาพประการสำคัญประการหนึ่งก็คือ ความสามารถในการประกอบอาชีพและทักษะเบื้องต้นเพื่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ม.ป.ป. : ๑) ดังนั้นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพประชาชนให้บรรลุตามเจตนารมณ์คือเร่งรัดการพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน และเน้นการพัฒนาคนด้านจิตใจ มุ่งปลูกฝังความคิดของประชาชนทุกกลุ่มให้มีเจตนคติและค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นรากฐานนำสังคมไทยไปสู่การกินที่อยู่ดี

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่สามารถช่วยทำให้ประชาชนมีคุณภาพ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ และนำความรู้ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวบุคคลออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์คือสังคม (ชนู แสงศักดิ์ ๒๕๐๗ : ๒๐) การจัดการศึกษาที่ดีจะทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถและเจตนคติที่ดีในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่เศรษฐกิจของประเทศได้ การจัดการศึกษาที่รัฐสนับสนุนมากที่สุดให้แก่การศึกษาระดับประถมศึกษา เพราะการประถมศึกษาให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าการศึกษาในระดับอื่น ๆ ซึ่งก็ตรงกับผล

การวิจัยของ วิ.อี.โคมารอฟ ที่แสดงให้เห็นว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงที่สุด (สัญญา ทัศนานท์ ๒๕๒๑ : ๑๖) นอกจากนั้น บุญรอด บิณฑลันต์ (๒๕๑๖ : ๒๗) ยังได้แสดงทัศนะไว้ว่าในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจนั้นต้องใช้คนที่มีความรู้ระดับประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาตามลำดับ ซึ่งนับว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ เพราะมีบุคคลที่จบชั้นประถมศึกษา หรือมีอายุตั้งแต่ ๑๑ ปี เข้าสู่ตลาดแรงงานมาก (บุญธรรม กิจปรีชาวิสุทธิ ๒๕๒๕ : ๑๖-๒๓) คาดว่าในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ จะมีบุคคลอายุ ๑๑-๑๔ ปี เข้าสู่ตลาดแรงงานถึง ๒,๑๘๑,๘๐๐ คน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ม.ป.ป.) ซึ่งมากกว่าบุคคลในระดับอื่น ๆ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจของไทยขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนเหล่านี้ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องพยายามผลิตนักเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพดีก่อนที่จะออกไปสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งกล่าว

ประชาชนที่มีคุณภาพดีนั้นจะต้องมีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ นักเรียนประถมศึกษาต้องได้รับการปลูกฝังทักษะเบื้องต้นดังกล่าว เพราะนักเรียนส่วนมากเมื่อจบการศึกษาในชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ มีเพียงไม่ถึงครึ่งที่มีโอกาสศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อต้องออกไปสู่ตลาดแรงงาน หากรัฐไม่ต้องการให้แรงงานเหล่านี้เป็นแรงงานที่คอยคุณภาพอันจะเป็นภาระของสังคมสืบไป ก็จำเป็นต้องมีการตระเตรียมเยาวชนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต โรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องสร้างความพร้อมทางอาชีพอย่างจริงจังให้แก่เด็กนักเรียนก่อนที่จะออกจากโรงเรียนไป ซึ่งได้แก่การสั่งสอนอบรมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพตามควรแก่วัย

นอกจากการให้ความรู้และฝึกทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพแล้ว เจตนคติทางอาชีพก็เป็นสิ่งที่รัฐต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้น สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (๒๕๒๔ : ๑๓-๑๖) กล่าวว่าปัญหาการว่างงานของเยาวชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น สาเหตุหนึ่งคือเจตนคติทางอาชีพ เยาวชนควรมีเจตนคติที่ดีคืออาชีพสุจริต มีใจรักงาน สู้งานและสนใจที่จะทำงานตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องให้เยาวชนมีความเป็นไทแก่ตัวด้านอาชีพ ไม่ตกเป็น

หาของความรู้สึกหรือค่านิยมที่ชอบทำงานราชการ หรือคิดที่จะพึ่งพาอาศัยคนอื่นตลอดกาล
 ประชุมสุข อาชวบำรุง (๒๕๑๗ : ๒๑) ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ไว้ว่า ประเทศไทยยัง
 ราชการอาชีพอีกมากมายที่ยังไม่ไต่หากันเป็นงานเป็นการเหมือนในต่างประเทศที่เจริญแล้ว
 อาจเนื่องมาจากการมีเจตนคติที่ไม่ถูกต้อง นโยบายขั้นพื้นฐานประการหนึ่งที่ช่วยลดปัญหา
 การว่างงานและมุ่งให้คนส่วนใหญ่มีงานทำ คือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมเสียใหม่ โดยทุกคน
 ควรมีการศึกษาเพื่อจะได้ประกอบอาชีพที่ตนถนัดและพอใจ มิใช่เพียงเพื่อประกอบอาชีพที่
 จำกัโดยเฉพาะบางแขนงเท่านั้น (วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์ ๒๕๒๓ : ๓๐) ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็น
 เห็นว่าเด็กประถมศึกษาควรมีเจตนคติที่ดี เป็นคนรักงาน ไม่เลือกงาน หนักเอาเบาสู้

แต่จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ปรากฏว่านักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประถม
 ศึกษายังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานและเจตนคติที่ดีในการประกอบ
 อาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ม.ป.ป. : ๓)
 ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีอัตราการว่างงานสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดหลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๓ เน้นในเรื่องของหนังสือและความเป็นเลิศทางวิชาการ
 และจากการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาฉบับนี้ พบว่ามีข้อเสียหลายประการ คือ

๑. ความมุ่งหมายไม่สอดคล้องกับวุฒิภาวะของเด็ก ขณะที่หลักสูตรเน้นความ
 รู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ แต่แบบเรียนและข้อเท็จจริงในกระบวนการเรียนมุ่งเน้นไปทาง
 คำนวณความรู้ ความมุ่งหมายจึงบรรลุผลน้อยมาก

๒. เนื้อหาความรู้เป็นประเภท "รู้ไว้ใช้ว่า" ซึ่งไม่สามารถพัฒนาระบบความคิด
 และนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นได้

๓. กระบวนการเรียนการสอนไม่สามารถสื่อความหมายให้ครูนำไปปฏิบัติได้
 การเรียนทุกวิชาเป็นไปในลักษณะท่องบ่น ผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

๔. เนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้พื้นฐานความรู้
 เพื่อเรียนต่อในชั้นสูงต่อไป แต่ผู้เรียนส่วนน้อยเท่านั้นที่เรียนต่อ ส่วนใหญ่ออกไปใช้แรงงาน
 หาเช้ากินค่ำตามสภาพแวดล้อม ความรู้จึงสูญเปล่า (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ

สาเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้นักเรียนระดับประถมศึกษาไม่ได้รับการปลูกฝังทักษะพื้นฐานทางอาชีพเท่าที่ควร ทั้งนี้เมื่อเรียนจบการศึกษาแล้วจึงไม่สามารถใช้ความรู้ที่เรียนไปประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ เพื่อการแก้ไขปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้น จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งมีเป้าประสงค์ข้อหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานเลี้ยงชีพได้อย่างสุจริต (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ๒๕๒๐ : ข) โดยหลักสูตรได้กำหนดกลุ่มวิชาเฉพาะสำหรับการฝึกทักษะเบื้องต้นทางอาชีพให้นักเรียน คือกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งกลุ่มวิชานี้มุ่งสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ๓ ด้าน คือ

๑. ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน เป็นประสบการณ์ของงานในชีวิตประจำวัน ได้แก่การปักถวักเย็บผ้า การประกอบอาหาร การปลูกต้นไม้ ซึ่งจะทำให้เกิดนิสัยที่ดีในการทำงาน

๒. ประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน เป็นประสบการณ์ที่เป็นความรู้และทักษะพื้นฐานของกระบวนการทำงาน (ทุกงาน) เช่น การออกแบบ การเลือกและการใช้เครื่องมือต่าง ๆ การตกแต่ง ซึ่งเป็นการทำงานอย่างมีกฎเกณฑ์และเป็นไปตามขั้นตอนตามลักษณะของงาน

๓. ประสบการณ์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงาน เป็นความรู้ทักษะพื้นฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงาน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ความรู้ในเรื่องมารยาทเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้เกี่ยวกับการค้าและธุรกิจ ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอาชีพ (ศิริลักษณ์ ศรีภมร และคณะ ๒๕๒๔ : ๑๖๑)

ประสบการณ์ทั้ง ๓ ด้าน ถือว่าเป็นการเตรียมอาชีพและเตรียมตัวก่อนที่เด็กจะออกจากโรงเรียนไปอยู่ในโลกของงานด้วยตนเอง ซึ่งเป็นไปตามค่านิยมที่ว่า "การศึกษา การงานและพื้นฐานอาชีพหมายถึงการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการผสมผสานทฤษฎีและภาคปฏิบัติในโลกของงาน" (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ม.ป.ป. : ๑๔)

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (๒๕๒๒ : ๓๑-๓๓) ได้วิจัยความพร้อมของเด็กไทยเกี่ยวกับการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑,๑๐๖ คน จากโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ทั่วทุกภาคของประเทศไทย รวม ๒๒ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ๑ ชุด และแบบทดสอบความพร้อม ๒ ชุด ผลการวิจัยสรุปว่า

๑. ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างกับเป้าหมาย และการจัดเนื้อหาของหลักสูตรในแผนงานการสอนสอดคล้องกับวัยของนักเรียน และปัจจัยที่เกื้อหนุนการใช้หลักสูตรให้ได้ผลดีนั้น คือการเตรียมวัสดุหลักสูตรที่เหมาะสม การเตรียมผู้สอนที่มีความรู้มีเจตคติที่ดี และมีความสามารถในการสอนการงานและพื้นฐานอาชีพ

๒. การสอนการงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ ต้องเตรียมความพร้อมในด้านเจตคติ ความสนใจ ความพร้อมในด้านร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องเหมาะสมกับความพร้อมในด้านร่างกาย สำหรับกระบวนการทำงานที่ถูกต้องนั้น ถ้าได้รับการเอาใจใส่ช่วยการดำเนินการสอนที่ถูกต้อง โดยยึดจุดประสงค์พฤติกรรมเป็นหลักจะช่วยให้นักเรียนเรียนการงานและพื้นฐานอาชีพได้ดี เพราะโดยปกติเด็กจะมีความพร้อม ความสนใจ และมีเจตคติต่อการทำงานเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว

มลิวัลย์ สัมไพรี (๒๕๒๑) ได้ทำการวิจัยความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating-Scale) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งสิ้น ตรงกับความสนใจของนักเรียน และนักเรียนสามารถทำได้ตามจุดมุ่งหมาย ครูสามารถติดตามและวัดผลการเรียนได้มากพอสมควร

๒. ในด้านความถี่รวบยอดหรือหลักการมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนและทางสังคมของผู้เรียน ทั้งช่วยให้ครูทำการสอนได้ง่ายขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

๓. เนื้อหากิจกรรมมีความเหมาะสมในด้านจำนวน ส่วนความจำเป็นสำหรับผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน ความยากง่ายในการจัดกิจกรรมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและปานกลาง

นอกจากนั้น ประเสริฐ ประชาราษฎร์ (๒๕๒๒ : ๓๔-๓๕) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา พบว่าผู้บริหารร้อยละ ๖๔.๖๔ มีความเห็นว่าการจัดกลุ่ม

งานเลือกของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ซึ่งประกอบด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง รวมทั้งงานซื้อขายและงานบริการ มีความเหมาะสมมากที่สุดตามความสนใจของท้องถิ่นนั้น ๆ

ผลการวิจัยทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับการงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับประถมศึกษา มีประโยชน์และความเหมาะสมมากพอควรในแง่ของการให้ทักษะและลักษณะนิสัยที่จำเป็น โดยจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของวัย

จากการเรียนตามหลักสูตรนี้เป็นที่คาดหมายว่า ผู้เรียนจะได้รับการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานอาชีพ รวมทั้งการปลูกฝังเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างความพร้อมทางอาชีพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด อย่างไรก็ตามจากการปฏิบัติที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีข้อมูลที่กล่าวว่า กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง ครูส่วนมากมีความเห็นว่างานประดิษฐ์และงานช่างยากเกินความสามารถของนักเรียน และครูไม่สามารถปฏิบัติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ๒๕๒๓ ก : ๔๔) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่กล่าวว่า โรงเรียนราษฎร์จะไม่สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพกัน (ไทบูลย์ จันทยศ ๒๕๒๓ : ๕) รวมทั้งปรากฏว่ามีโรงเรียนต่าง ๆ เลือกสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษในขณะที่ยังไม่มีความพร้อม ซึ่งสอนไปอาจไม่ได้ผล เพราะภาษาอังกฤษต้องใช้กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๐ กวย (สุธาดา วิญญู ๒๕๒๕ : ๖๕-๖๘) จากข้อมูลต่าง ๆ นี้แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับนี้ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาความพร้อมทางอาชีพให้แก่ นักเรียน อย่างไรก็ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ดังกล่าวจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดยังไม่สามารถตอบได้ ทั้งนี้การศึกษาวิจัยในเรื่องความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษานี้ จึงนับเป็นงานที่จะช่วยตอบคำถามและให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางอาชีพให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๐ คือไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อประเมินความรู้ในเนื้อหากลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
๒. เพื่อศึกษาเจตนคติทางอาชีพของนักเรียนที่ศึกษาคตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
๓. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ศึกษาคตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ระหว่างภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการวิจัย

๑. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้ในเนื้อหากรงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกัน
๒. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานครมีเจตนคติทางอาชีพแตกต่างกัน
๓. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความพร้อมทางอาชีพแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ศึกษาคตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในโรงเรียนทดลองของกรมวิชาการ จำนวน ๒๕ โรงเรียน
๒. การวัดความรู้ในเนื้อหากรงานและพื้นฐานอาชีพจะเกี่ยวข้องกับเฉพาะงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวัดความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนสามารถวัดได้จากการประเมินความรู้
ในเนื้อหากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และเจตนคติทางอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในโรงเรียนทดลองของกรมวิชาการ ในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพ
มหานคร จำนวนรวมทั้งสิ้น ๒๕ โรงเรียน ตัวอย่างประชากรโดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

ในเขตกรุงเทพมหานครและภาคต่าง ๆ ที่มีโรงเรียนทดลอง ๕ โรงเรียนจะสุ่ม
แบบง่ายโดยวิธีจับสลากมาภาคละ ๓ โรงเรียน ในภาคกลางมีโรงเรียนทดลอง ๖ โรงเรียนมา
๔ โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งหมดเป็นตัวอย่างประชากร รวม
จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๖๖๐ คน

๒. เครื่องมือในการวิจัย

๒.๑ การสร้างแบบทดสอบความรู้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

๒.๑.๑ ศึกษาหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๖ ฉบับทดลอง ในด้านความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และการวัดผล
จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสังเกตการสอนงานพื้นฐานต่างๆ คืองาน
บ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง จากโรงเรียนทดลองเขตกรุงเทพมหานคร
และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโดยตรง

๒.๑.๒ สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก นำแบบทดสอบ
ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม

๒.๑.๓ นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่าง
ประชากรจำนวน ๔๔ คน นำข้อมูลมาแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้เทคนิคร้อยละ ๕๐
วิเคราะห์ข้อทดสอบรายข้อ โดยหาค่าระดับความยากและอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรของ
จอห์นสัน (Johnson) และไฟน์คเลย์ (Findley) ตามลำดับ

๒.๑.๔ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน ๔๔ คน คำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของคูเคอร์ - ริชาร์ดสัน (K-R ๒๐)

๒.๒ การสร้างแบบสำรวจเจตนคติทางอาชีพ

๒.๒.๑ ศึกษาแนวทฤษฎีพัฒนาการอาชีพ วุฒิกวาระทางอาชีพ มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแบบสำรวจเจตนคติทางอาชีพจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ ปรับปรุงแบบสำรวจเจตนคติทางอาชีพจากงานวิจัยให้มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียน นำแบบสำรวจให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

๒.๒.๓ นำแบบสำรวจที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจำนวน ๔๔ คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสำรวจโดยใช้สูตรของคูเคอร์ - ริชาร์ดสัน (K-R ๒๐)

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำแบบทดสอบและแบบสำรวจไปให้นักเรียนตอบโดยตรง

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น คือ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T - score เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ทั้งเฉพาะแบบทดสอบความรู้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เฉพาะแบบสำรวจเจตนคติทางอาชีพ และรวมทั้งฉบับ ถัดมาผลการวิเคราะห์หมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ก็ทดสอบทีละคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

คำจำกัดความ

๑. ความพร้อมทางอาชีพ หมายถึง ชี้อิความสามารถของบุคคลที่จะประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย ในการวิจัยนี้ความพร้อมทางอาชีพจะหมายถึงระดับความรู้ในเนื้อหา กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และระดับเจตนคติทางอาชีพ

๒. เจตนคติทางอาชีพ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการประกอบอาชีพโดยทั่ว ๆ ไป

๓. โรงเรียนทดลอง หมายถึง โรงเรียนที่กรมวิชาการได้ทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๔. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนทดลองที่ศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๕. ภาคเหนือ หมายถึง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคใต้ หมายถึง จังหวัดสงขลา

ภาคกลาง หมายถึง จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ชัยนาท สมุทรสาคร

๖. เกณฑ์สูง หมายถึง คะแนนที่ (T-score) ตั้งแต่ ๖๑-๑๐๐ ซึ่งประกอบด้วยคะแนน ๒ ช่วง คือระดับสูงตั้งแต่ ๖๑-๘๐ และระดับสูงมากตั้งแต่ ๘๑-๑๐๐

เกณฑ์ปานกลาง หมายถึง คะแนนที่ (T-score) ตั้งแต่ ๔๑-๖๐

เกณฑ์ต่ำ หมายถึง คะแนนที่ (T-score) ตั้งแต่ ๐-๔๐ ซึ่งประกอบด้วยคะแนน ๒ ช่วง คือระดับค่อนข้างต่ำตั้งแต่ ๒๑-๔๐ และระดับต่ำตั้งแต่ ๐-๒๐

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบระดับความรู้กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และระดับเจตนคติทางอาชีพของนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ดังนี้ คือ

๑. เป็นแนวทางของครูในการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พร้อมทั้งการปลูกฝังเจตนคติทางอาชีพให้เกิดผลดีแก่นักเรียน

๒. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใช้ในการปรับปรุง และยกระดับความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้น

๓. ได้ข้อมูลสำหรับผู้จัดทำหลักสูตรใช้ในกาช ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพต่อไป